

Oponentský posudek

Studentka: Helena Ruschková

Název práce: Jsem kadeřnice - moje volba? Substitenční strategie a vzdělanostní reprodukce na příkladu profese kadeřnice v obci Těhlíce.

Oponentka: Mgr. Magdaléna Šťovičková Jantulová

Práce studentky Heleny Ruschkové s názvem Jsem kadeřnice – moje volba? se zaměřuje na velice aktuální jak společenské tak sociologické téma reprodukce vzdělávacích strategií.

V práci se objevuje několik cílů práce – odkrýt interpretace životních voleb vybrané skupiny informátorek kadeřnic se zaměřením na mechanismy jež ovlivňují reprodukci vzdělávacích strategií. Již na úvod je tak patrné, že si studentka vymezila relativně velký tématický záběr.

Na úvod práce studentka zpracovává teoretickou kapitolu. Některé části této kapitoly jsou však zbytečně obecné vzhledem k tématu práce či tématicky ne zcela potřebné vzhledem k cílům práce. Např. se jedná o kapitolu sociální status, sociální role, gender či sociálně-historický kontext genderu. Otázkou například je, proč se studentka věnuje otázce genderu, když toto téma dále v práci se neobjevuje ani v rámci výzkumných otázek, ani v rámci analýzy dat. Škoda je, že autorka pro zpracování tohoto tématu využívá jen českou odbornou literaturu a že ve své práci explicitněji nenavazuje na již realizované výzkumu, které na toto téma byly v ČR realizovány. Jistě by ji to umožnilo práci tématicky zaměřit tak, aby rozvíjela již známé poznatky a ne je jen potvrzovala (k tomu viz. dále).

Další kapitola je věnována prezentaci výzkumných otázek, který je několik. Jejich počet a hlavně jejich tématická roztržitost (ne všechny otázky se vztahují k cílům práce) považují za problematickou. V rámci prezentace výzkumných otázek chybí také jejich hierarchizace, tak aby bylo jasné, které otázky jsou hlavní a které např. rozpracovávají hlavní výzkumnou otázku.

Výzkumná strategie i konkrétní techniky sběru dat jsou zvoleny a popsány vhodně. Vzhledem k volbě polostrukturovaných rozhovorů narativního typu chybí v textu základní otázky či témata, které autorka využila při svých rozhovorech. A to i vzhledem k tomu, že výzkumných otázek je několik a nejsou zcela přesně formulovány.

Popis analýzy dat je velice obecný a byla bych ráda, kdyby studentka u obhajoby jasně popsala, jak při analýze dat postupovala. Také by mne zajímalo, zda opravdu studentka vytvořila „funkční teoretický model“ a jak.

Při výběru vzorku studentka zdůrazňuje kritérium lokálnosti. Není však jasné, proč se rozhodla dělat výzkum ve středně velké obci. Jak tato volba souvisí s výzkumnou otázkou? Dále se studentka dopouští zásadní chyby, když zveřejňuje jméno obce, ve který výzkum realizovala. Jedná o malou obec a tudíž, při zveřejnění jejího jména jsou informátorky dohledatelné a tudíž není zajištěna anonymita informátorek.

Empirická část práce začíná popisem lokality. Otázkou je, proč jsou tyto data relevantní pro daný výzkum, tedy proč jsou v zveřejněny v úvodu empirické práce a proč s nimi autorka dále nepracuje v rámci interpretace dalších dat.

V další kapitolu empirické části práce studentka nazvala biografií kadeřnic. Tento název kapitoly považují za velice obecný a také poněkud zavádějící. První podkapitola této kapitoly

neobsahuje žádná zjištěná data, ale parafráze vybraných teoretických studií. Otázkou je, proč je tato kapitola zařazena v rámci empirické části.

Názvy a řazení dalších podkapitol v této i dalších kapitolách empirické části práce není zcela jasné a pro čtenáře srozumitelné. Není jasné k jakému tématu/výzkumné otázce se prezentovaná data vztahují.

Studentka sice v rámci empirické části nezůstává pouze u prezentace dat, ale předkládá jejich interpretaci. Problémem však je, že téměř vždy interpretaci staví na práci Tomáše Katrňáka. Čtenáře tak napadá, několik otázek: 1. V čem je práce studentky „jiná“, přínosná, když její zjištění jsou identická se zjištěními Kabrňáka? 2. Provedla studentka řádnou analýzu dat, když její výzkum prakticky ve všech bodech potvrzuje zjištění, které prezentoval Katrňák ve své práci? 3. Zamýšlela se studentka i nad jinou interpretací zjištěných dat?

Dále ne všechny prezentované úryvky z rozhovorů, které jsou v empirické části práce prezentovány dle mého názoru dokumentují to, co autorka v interpretaci uvádí. Např. na str. 40 studentka uvádí, že informátorky nepovažovali další své studium za „lukrativní ani potřebné.“ Z úryvku však je patrné, že informátorky tematizují i jiné důvody jako např. vlastní lenost, atd. Zajímalo by mne, zda by studentka byla schopna říci, jak se tyto data dala interpretovat i jinak. Jiné zajímavé zjištění studentka konstatuje, ale více je neinterpretuje. Např. na str.62 uvádí, že prohlášení informátorek o vzdělání jsou často v protikladu.

Na konci každé kapitoly studentka prezentuje stručný závěr, který je však velice obecný a např. v závěru 4.3.1.6. studentka prezentuje opět spíše než závěry svého výzkumu zjištění Katrňáka.

V druhé půlce empirické kapitoly, které se týkají podnikání ...atd. se studentka uchyluje už jen k pouhému popisu bez jakékoli interpretace.

V úvodu závěru se opět ukazuje, že práce se snaží přinést odpověď na mnoho témat, dochází však k tomu, že i závěr je složen z mnoha citací z díla Katrňáka a chybí závěry vlastní práce studentky. Závěry k jednotlivým tématům jsou prezentovány útržkovitě. Navíc některé závěry mají podobu obecnějších tvrzení (např. na str. 72 studentka konstatuje, že z výsledku nevyplývá, že současná rodina se ocitla v krizi), které však nejsou ani v závěru ani dříve podloženy adekvátně daty (tzn. studentka nevytvořila na základě dat hypotézy, které dále netestoval, tak jak je v kvalitativním výzkumu možné postupovat).

Obecně tedy lze říci, že studentka získala v rámci rozhovorů zajímavá data, které však nebyla schopna řádně analyzovat a interpretovat, tak aby získala závěry, které by přinesly nová zjištění k danému tématu.

Přesto, že se jedná o práci s tématem, které je velice aktuální, vzhledem k výše zmíněným nedostatkům souvisejícím s nepřesným definováním cílů a výzkumných otázek a s nedostatečnou interpretací získaných dat a prezentací výsledků, navrhuji hodnotit práci známkou dobře.

V Praze 11.10.2010